

Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Ortodonti Uzmanlığına Bakış Açıları

Türkan Sezen Erhamza(0000-0001-9540-9906)^α, Saadet Çınarsoy Çiğirim(0000-0002-4384-0929)^β

Selcuk Dent J, 2021; 8: 427-435(Doi: 10.15311/selcukdentj.685093)

Başvuru Tarihi: 04 Şubat 2020
Yayına Kabul Tarihi: 09 Haziran 2020

ÖZ

Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Ortodonti Uzmanlığına Bakış Açılan

Amaç: Bu çalışmanın amacı, diş hekimliği öğrencilerinin kariyer seçimlerinde rol oynayan faktörleri tanımlayabilmek, uzmanlık dalları ile ilgili gelecek planlarını belirleyebilmek ve Ortodonti Bölümü'nde uzmanlaşma ile ilgili düşüncelerini ortaya koyabilmektir.

Gereç ve Yöntemler: Çalışmamız Kırıkkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde dördüncü ve beşinci sınıfta eğitim görmekte olan 157 öğrenciye (115 kadın, 42 erkek) uygulanmış 10 soruluk bir ankette oluşan epidemiyolojik tanımlayıcı bir araştırmadır. 83 kişi dördüncü sınıf, 74 kişi ise beşinci sınıf öğrencisidir. Verilerin analizi Ki-kare testi ile yapıldı.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen yaşları 20 ile 27 aralığında olan 157 bireyin yaş ortalaması $22,96 \pm 1,26$ 'dır. Öğrencilerin %59,9'luk yüksek bir oranı okul öncesi dönemde Ortodonti bölümünden haberdarlardı. %56,1'i gelecekte Ortodonti alanında ihtiyacın fazla olacağını düşündü. Uzmanlık hayal edilen ilk üç bölüm sırasıyla Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi (%20), Ortodonti (%17,2) ve Pedodonti (%13,8) idi. Hasta bakımı ve diş hekimliği açısından en etkili bölüm Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi olarak bulundu. Ortodonti bu kategorilerde en alt sıralarda yer aldı. Öğrenciler ortodonti alanında uzmanlaşmak istemelerinin en önemli nedenini %35,7'lik oran ile maddi kazanç olarak belirttiler.

Sonuç: Uzmanlık dalı seçiminde klinik deneyimler, maddi kazanç, uzmanlık dalına olan ilgi gibi faktörler önemli bulundu. Ortodonti Bölümü uzmanlık hayal edilen bölümler arasında ilk sıralarda yer aldı.

ANAHTAR KELİMELELER

Diş uzmanlıkları, Diş hekimliği, Kariyer seçimi, Ortodonti

ABSTRACT

Dental Student's Perspective of Specialization in Orthodontics

Background: The aim of this study is to identify the factors that play a role in the career choices of dentistry students, to determine the future plans about dental specialties and the opinions on specialization in the Orthodontics Department.

Methods: An epidemiological descriptive study was conducted consisting of a 10-question questionnaire applied to 157 students (115 females, 42 males) studying in the fourth (n=83) and fifth year (n=74) at Kırıkkale University, Dentistry Faculty. The data's were analyzed with Chi-square test.

Results: The mean age of the 157 individuals were $22,96 \pm 1,26$ years with a range of 20-27 years. The majority of the students (59%) were aware of the Orthodontics in the pre-college period. 56% of the respondents stated that the need for Orthodontist will be in the future. The three departments which specialization was desired respectively Oral and Maxillofacial Surgery (%20), Orthodontics (%17.2) and Pedodontics (%13.8). The most effective dental specialty in terms of patient care and dentistry was found as Oral and Maxillofacial Surgery. Orthodontics was not effective in these categories. The students reported that the most important reason they want to specialize in orthodontics was financial gain with a rate of 35.7%.

Conclusion: Factors such as clinical experiences, financial gain, and interest were found important in the selection of dental specialties. It was seen that specialization in the orthodontics department is highly desired.

KEYWORDS

Career choices, Dental specialties, Dentistry, Orthodontics

Diş hekimliği eğitiminde genellikle öğrencilerin akademik performansları değerlendirilmektedir. Öğrencilerin akademik yeteneklerini ya da bir uzmanlık dalında başarılı olma potansiyellerinin keşfedilebilmesi için herhangi bir çaba sarfedilmemektedir.¹ Araştırma yeteneklerinin geliştirilmesi ve klinik becerilerinin artırılması, hasta memnuniyetinin ve hizmet düzeyinin iyileştirilmesi ve komplikasyon oranlarının azaltılmasına fayda sağlayıp diş hekimliğini bir adım daha ileriye taşıyabilecektir. Bunların gerçekleşmesi için mezuniyet sonrası eğitim önem kazanmaktadır.²

Ülkemizde 26.04.2011 tarih ve 27916 sayılı Resmi

Gazete'de yayınlanan 6225 sayılı 'Torba Yasa' da Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Protetik Diş Tedavisi, Endodonti, Restoratif Diş Tedavisi, Çocuk Diş Hekimliği, Periodontoloji ve Ortodonti Bölümü uzmanlaşılacak alanlar olarak belirlenmiştir.³

Ortodonti diş, çene ve yüz sistemlerinin gelişimi, maloklüzyon olarak bilinen dentofasiyal anomalilerin etyolojisi, teşhisi ve tedavisi ile ilgilenmektedir. Maloklüzyon dişlerin, alt ve üst dental arklar arasındaki yanlış ilişkileri ifade etmektedir. Maloklüzyona sahip bireylerde estetik

^α Kırıkkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD. Kırıkkale, Türkiye

^β Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti AD. Van, Türkiye

problemler, konuşma zorluğu ve bozuklukları, çiğneme problemleri görülebilmektedir.⁴ Bu problemlerin çözümünde ise ortodontistler görev almaktadır.^{5,6}

Ortodonti alanında eğitim alınması popülaritesini uzun yıllardır korumaktadır. Diş hekimliği öğrencilerinin Ortodonti mesleğini uzmanlık alanı olarak seçmedeki motivasyonlarının bilinmesi, mezuniyet sonrası bu uzmanlık alanı hakkındaki genel algılamaya ilişkin değerli bilgiler sağlayabilmektedir. Ayrıca, elde edilen bilgilerle bu uzmanlık dalının nasıl geliştiğine ışık tutulabileceği düşünülmüştür.⁷

Diş hekimliği öğrencilerinin uzmanlık seçimi ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır⁷⁻¹⁰, fakat ülkemizde diş hekimliği öğrencilerinin gelecek planlarında ve kariyer hedeflerinde Ortodonti Bölümü'nün yerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmamız diş hekimliği öğrencilerinin kariyer seçimlerinde rol oynayan faktörleri tanımlayabilmek, en iyi geleceği vadettiğine inandıkları uzmanlık dalını belirleyebilmek ve Ortodonti Bölümü'nde uzmanlaşmak ile ilgili düşünce ve tutumlarını görebilmek amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Etik kurul onayı, Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Karar No: 2019.03.18). Çalışmamız 2018-2019 yılında Kırıkkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde eğitim görmekte olan dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerine uygulanmış epidemiyolojik tanımlayıcı bir araştırmadır.

Çalışmamıza 20 ile 27 yaş aralığında bulunan 157 kişi (115 kadın, 42 erkek) dahil edilmiştir. 83 kişi dördüncü sınıf, 74 kişi ise beşinci sınıf öğrencisidir.

Öğrencilere sorulan sorular Aksoy ve arkadaşlarının çalışmalarında kullandıkları sorular ile benzerlik göstermektedir¹¹ ve **Tablo 1**'de yer almaktadır.

Elde edilen verilerin analizi SPSS (Versiyon 20.0, IBM SPSS, Chicago III, ABD) bilgisayar istatistik paket programı kullanılarak yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotlar ve Ki-kare testi kullanıldı. $p < 0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Tablo 1.

Bireylerin sorulara verdikleri cevapların dağılımı, cinsiyete ve sınıflara göre farkları

Sorular	Tüm bireyler		Cinsiyet		Sınıf		p
	n (%)	Kadın n (%)	Erkek n (%)	p	4. Sınıf n (%)	5. sınıf n (%)	
1. Ortodonti bölümünü ilk olarak ne zaman öğrendiniz?							0,415
A. Okul öncesi	94 (%59,9)	72 (%62,6)	22 (%52,4)		46 (%55,4)	48 (%64,9)	
B. Üniversite tercih dönemi	24 (%15,3)	14 (%12,2)	10 (%23,8)		12 (%14,5)	12 (%16,2)	
C. Preklinik Dönemi	21 (%13,4)	16 (%13,9)	5 (%11,9)		14 (%16,9)	7 (%9,5)	
D. Klinik Dönemi	2 (%1,3)	1 (%0,9)	1 (%2,4)		1 (%1,2)	1 (%1,4)	
E. Diğer	16 (%10,2)	12 (%10,4)	4 (%9,5)		10 (%12)	6 (%8,1)	
2. Ortodonti bölümü ile ilgili hangi tanıtıcı deneyim sizi en çok etkiledi?							0,616
A. Preklinik dersi	19 (%12,1)	16 (%13,9)	3 (%7,1)		8 (%9,6)	11 (%14,9)	
B. Klinik deneyimi	49 (%31,2)	37 (%32,2)	12 (%28,6)		17 (%20,5)	32 (%43,2)	
C. Ortodonti dersini anlatan öğretimin üyesi	24 (%15,3)	17 (%14,8)	7 (%16,7)		17 (%20,5)	7 (%9,5)	
D. Ders kitabı	3 (%1,9)	3 (%2,6)	0 (%0)		3 (%3,6)	0 (%0)	
E. Diş hekimliği fakültesi dergisi/web sitesi	8 (%5,1)	5 (%4,3)	3 (%7,1)		5 (%6)	3 (%4,1)	
F. Diğer	54 (%34,4)	37 (%32,2)	17 (%40,5)		33 (%39,8)	21 (%28,4)	
3. Ortodontik tedavi ile ilgili bu deneyiminizi nasıl değerlendirirsiniz?							0,176
A. Çoğunlukla olumlu	38 (%24,2)	25 (%21,7)	13 (%31)		13 (%15,7)	25 (%33,8)	
B. Biraz olumlu	36 (%22,9)	23 (%20)	13 (%31)		20 (%24,1)	16 (%21,6)	
C. Kararsızım	54 (%34,4)	44 (%38,3)	10 (%23,8)		34 (%41)	20 (%27)	
D. Biraz olumsuz	16 (%10,2)	14 (%12,2)	2 (%4,8)		9 (%10,8)	7 (%9,5)	
E. Çoğunlukla olumsuz	13 (%8,3)	9 (%7,8)	4 (%9,5)		7 (%8,4)	6 (%8,1)	
4. Ortodonti bölümüne gelecekteki ihtiyaç konusundaki genel algınız ne yöndedir?							0,863
A. Çoğunlukla olumlu	88 (%56,1)	66 (%57,4)	22 (%52,4)		39 (%47)	49 (%66,2)	
B. Biraz olumlu	28 (%17,8)	19 (%16,5)	9 (%21,4)		18 (%21,7)	10 (%13,5)	
C. Kararsızım	28 (%17,8)	20 (%17,4)	8 (%19)		18 (%21,7)	10 (%13,5)	
D. Biraz olumsuz	6 (%3,8)	4 (%3,5)	2 (%4,8)		3 (%3,6)	3 (%4,1)	
E. Çoğunlukla olumsuz	7 (%4,5)	6 (%5,2)	1 (%2,4)		5 (%6)	2 (%2,7)	
5. Uzmanlık seçiminde dikkat ettiğiniz en önemli kriter nedir?							0,065
A. Uzmanlık dalına olan ilgi	112 (%71,3)	85 (%73,9)	27 (%64,3)		64 (%77,1)	48 (%64,9)	
B. Uzmanlık eğitimi alacağınız fakültenin etkisi	22 (%14)	17 (%14,8)	5 (%11,9)		6 (%7,2)	16 (%21,6)	
C. Uzmanlık alacağınız şehrin etkisi	3 (%1,9)	3 (%2,6)	0 (%0)		0 (%0)	3 (%4,1)	
D. Uzmanlık eğitiminin maliyeti	2 (%1,3)	1 (%0,9)	1 (%2,4)		1 (%1,2)	1 (%1,4)	
E. Uzmanlık programının süresi	5 (%3,2)	1 (%0,9)	4 (%9,5)		3 (%3,6)	2 (%2,7)	
F. Diğer	13 (%8,3)	8 (%7)	5 (%11,9)		9 (%10,8)	4 (%5,4)	
6. Uzmanlık yapmayı hayal ettiğiniz ilk üç bölüm hangileridir?							0,049
A. Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi	39 (%8,3)	32 (%9,3)	7 (%5,6)		0 (%0)	39 (%17,6)	
B. Protetik Diş Tedavisi	64 (%13,6)	43 (%12,5)	21 (%16,7)		53 (%21,3)	11 (%5)	
C. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi	94 (%20)	73 (%21,2)	21 (%16,7)		30 (%12)	64 (%28,8)	
D. Pedodonti	65 (%13,8)	44 (%12,8)	21 (%16,7)		55 (%22,1)	10 (%4,5)	
E. Endodonti	40 (%8,5)	26 (%7,5)	14 (%11,1)		19 (%7,6)	21 (%9,5)	
F. Periodontoloji	57 (%12,1)	47 (%13,6)	10 (%7,9)		9 (%3,6)	48 (%21,6)	
G. Ortodonti	81 (%17,2)	53 (%15,4)	28 (%22,2)		73 (%29,3)	8 (%3,6)	
H. Restoratif Diş Hekimliği	31 (%6,6)	27 (%7,8)	4 (%3,2)		10 (%4)	21 (%9,5)	

Sorular	Tüm bireyler		Cinsiyet		Sınıf		p
	n (%)	Kadın n (%)	Erkek n (%)	p	4. Sınıf n (%)	5. sınıf n (%)	
7. Hangi uzmanlık dalında daha çok maddi kazanç sağlayabileceğinizi düşünüyorsunuz?							0,281
A. Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi	1 (%0,6)	1 (%0,9)	0 (%0)		0 (%0)	1 (%1,4)	
B. Protetik Diş Tedavisi	48 (%30,6)	39 (%33,9)	9 (%21,4)		23 (%27,7)	25 (%33,8)	
C. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi	37 (%23,6)	23 (%20)	14 (%33,3)		22 (%26,5)	15 (%20,3)	
D. Pedodonti	7 (%4,5)	6 (%5,2)	1 (%2,4)		2 (%2,4)	5 (%6,8)	
E. Endodonti	7 (%4,5)	6 (%5,2)	1 (%2,4)		0 (%0)	7 (%9,5)	
F. Periodontoloji	1 (%0,6)	1 (%0,9)	0 (%0)		0 (%0)	1 (%1,4)	
G. Ortodonti	55 (%35)	39 (%33,9)	16 (%38,1)		35 (%42,2)	20 (%27)	
H. Restoratif Diş Hekimliği	1 (%0,6)	0 (%0)	1 (%2,4)		1 (%1,2)	0 (%0)	
8. Hangi uzmanlık dalının hasta bakımı açısından en önemli olduğunu düşünüyorsunuz?							0,105
A. Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi	23 (%14,6)	15 (%13)	8 (%19)		10 (%12)	13 (%17,6)	
B. Protetik Diş Tedavisi	13 (%8,3)	10 (%8,7)	3 (%7,1)		7 (%8,4)	6 (%8,1)	
C. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi	60 (%38,2)	46 (%40)	14 (%33,3)		33 (%39,8)	27 (%36,5)	
D. Pedodonti	7 (%4,5)	6 (%5,2)	1 (%2,4)		5 (%6)	2 (%2,7)	
E. Endodonti	16 (%10,2)	15 (%13)	1 (%2,4)		4 (%4,8)	12 (%16,2)	
F. Periodontoloji	21 (%13,4)	14 (%12,2)	7 (%16,7)		14 (%16,9)	7 (%9,5)	
G. Ortodonti	12 (%7,6)	5 (%4,3)	7 (%16,7)		8 (%9,6)	4 (%5,4)	
H. Restoratif Diş Hekimliği	5 (%3,2)	4 (%3,5)	1 (%2,4)		2 (%2,4)	3 (%4,1)	
9. Hangi uzmanlık dalının diş hekimliği açısından en etkili bölüm olduğunu düşünüyorsunuz?							0,747
A. Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi	18 (%11,5)	15 (%13)	3 (%7,1)		5 (%6)	13 (%17,6)	
B. Protetik Diş Tedavisi	25 (%15,9)	20 (%17,4)	5 (%11,9)		16 (%19,3)	9 (%12,2)	
C. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi	64 (%40,8)	46 (%40)	18 (%42,9)		36 (%43,4)	28 (%37,8)	
D. Pedodonti	5 (%3,2)	4 (%3,5)	1 (%2,4)		2 (%2,4)	3 (%4,1)	
E. Endodonti	18 (%11,5)	13 (%11,3)	5 (%11,9)		8 (%9,6)	10 (%13,5)	
F. Periodontoloji	13 (%8,3)	8 (%7)	5 (%11,9)		9 (%10,8)	4 (%5,4)	
G. Ortodonti	6 (%3,8)	3 (%2,6)	3 (%7,1)		3 (%3,6)	3 (%4,1)	
H. Restoratif Diş Hekimliği	8 (%5,1)	6 (%5,2)	2 (%4,8)		4 (%4,8)	4 (%5,4)	
10. Ortodonti dalında uzmanlaşmak istiyorsanız bunun en önemli nedeni nedir?							0,677
A. Profesyonel yaşama katkısı	41 (%26,1)	31 (%27)	10 (%23,8)		23 (%27,7)	18 (%24,3)	
B. Hastaların ihtiyacı	8 (%5,1)	7 (%6,1)	1 (%2,4)		4 (%4,8)	4 (%5,4)	
C. Maddi kazanç	56 (%35,7)	38 (%33)	18 (%42,9)		28 (%33,7)	28 (%37,8)	
D. Kişisel beceriler	16 (%10,2)	13 (%11,3)	3 (%7,1)		7 (%8,4)	9 (%12,2)	
E. Diğer	36 (%22,9)	26 (%22,6)	10 (%23,8)		21 (%25,3)	15 (%20,3)	

BULGULAR

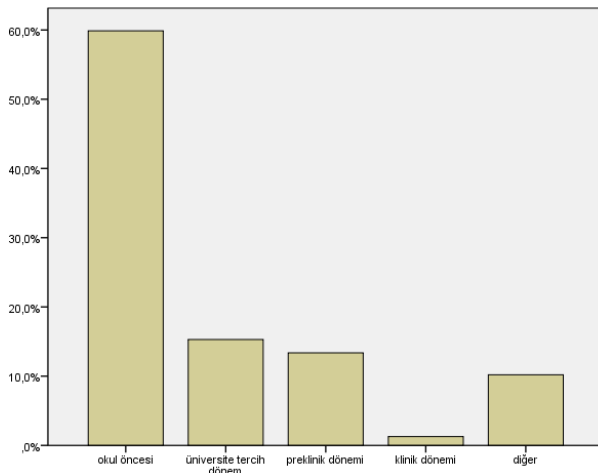
'G Power 3.1.9.2' paket programı kullanılarak yapılan güç analizi sonucunda, etki büyüklüğü 0,420, alfa hatası 0,05 iken mevcut örneklem büyüklüğü ile çalışmanın gücü 0,99 olarak bulundu.

Çalışmaya dahil edilen yaşları 20 ile 27 aralığında olan bireylerin yaş ortalaması $22,96 \pm 1,26$ 'dır. %73,2'si kadın (n=115), %26,8'i (n=42) erkektir. %52,9'u dördüncü sınıf, %47,1'i beşinci sınıf öğrencisidir. Anket sorularına verilen cevaplar incelendi. Sorulara verilen cevapların dağılımı **Tablo 1**'de gösterildi.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %59,9'luk yüksek bir oranı okul öncesi dönemde Ortodonti bölümünden haberdar olduklarını belirtti. İki kişi (%1,3) klinik dönemde öğrendiğini belirtti. Kadın ve erkekler arasında bu soruya verilen cevapta anlamlı bir fark görülmedi ($p=0,415$). Dördüncü ve beşinci sınıflar arasında da verilen cevapta anlamlı bir fark bulunmadı ($p=0,58$). (**Tablo 1 ve 2**)

Tablo 2.

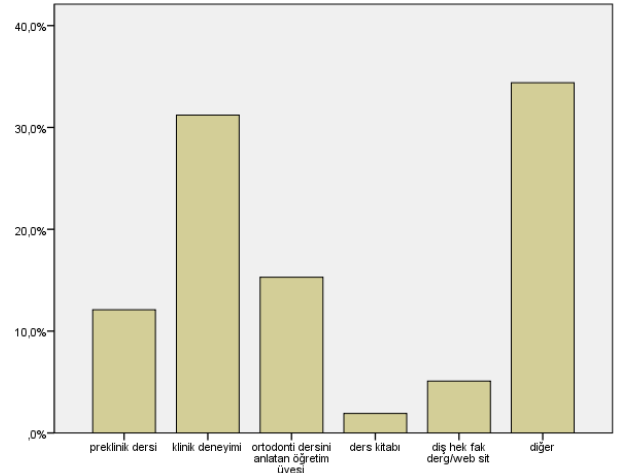
'Ortodonti bölümünü ilk olarak ne zaman öğrendiniz?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

Öğrenciler ortodonti bölümünü tanıdıkları deneyimleri arasında en az ders kitaplarının olduğunu belirttiler (%1,9). Klinik deneyim ikinci sırada öğrencileri en çok etkileyen tecrübe olarak bulundu (%31,2). Bu soruya verilen cevapta dördüncü ve beşinci sınıflar arasında anlamlı bir fark bulundu ($p=0,011$). (**Tablo 1 ve 3**)

Tablo 3.

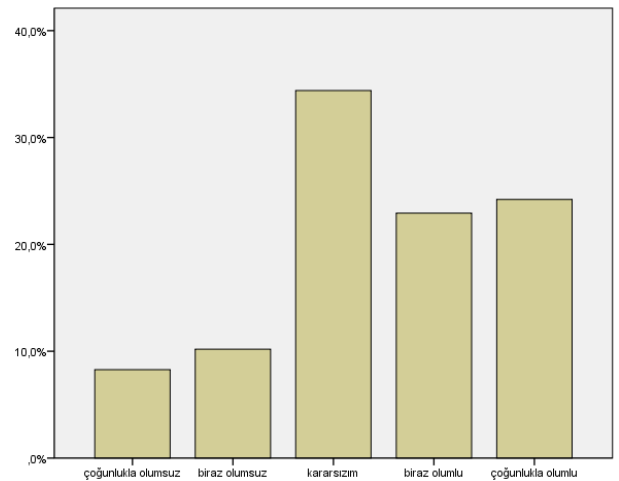
'Ortodonti bölümü ile ilgili hangi tanıtıcı deneyim sizi en çok etkiledi?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

Katılımcıların %34,4'ü ortodontik tedaviyle ilgili ilk deneyiminin olumlu ya da olumsuz olması konusunda kararsızdır; fakat bireylerin genel olarak daha olumlu yaklaşımda olduğu görüldü. Kadın ve erkekler arasında verilen cevapta bir fark bulunmadı ($p=0,176$). (**Tablo 1 ve 4**)

Tablo 4.

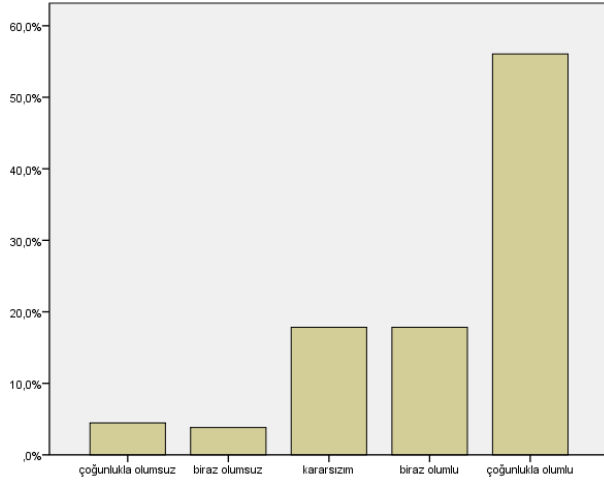
Ortodontik tedavi ile ilgili bu deneyiminizi nasıl değerlendirirsiniz? sorusuna verilen cevabın dağılımı

Öğrenciler ortodonti bölümüne gelecekte yüksek oranda ihtiyaç olacağını belirtti. %4,5'lik bir oran gelecekteki ihtiyaç konusunda çoğunlukla olumsuz cevabını verdi. Soruya verilen cevapta cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p=0,863$). (**Tablo 1 ve 5**)

Tablo 5.

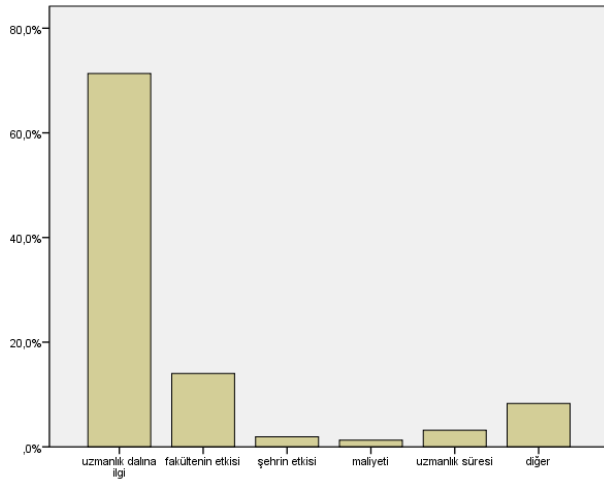
Ortodontik tedavi ile ilgili bu deneyiminizi nasıl değerlendirirsiniz? sorusuna verilen cevabın dağılımı

Uzmanlık seçiminde dikkat edilen en önemli kriterin sorgulandığı soruda 112 öğrenci (%71,3) uzmanlık dalına olan ilginin en önemli olduğunu belirtti. Uzmanlık eğitiminin maliyeti, şehrin etkisi ve uzmanlık proramının süresi en az kişi tarafından seçildi. Dördüncü ve beşinci sınıflar bu soruya anlamlı ölçüde farklı yanıt verdiler ($p=0,043$). (Tablo 1 ve 6)

Tablo 6.

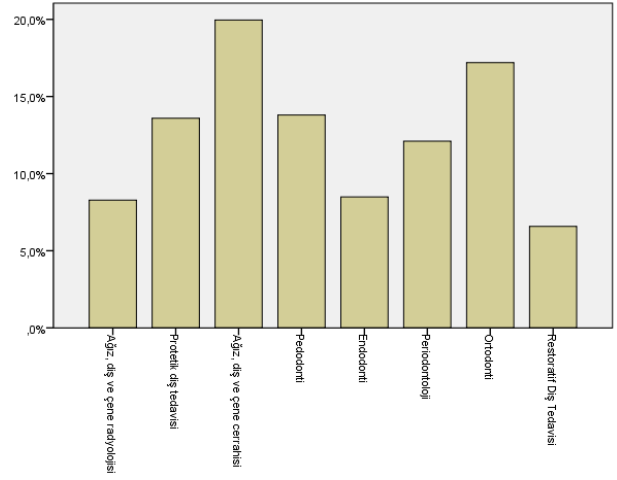
'Uzmanlık seçiminde dikkat ettiğiniz en önemli kriter nedir?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

Öğrenciler uzmanlık yapmayı hayal ettikleri ilk üç bölümü Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi (%20), Ortodonti (%17,2) ve Pedodonti (%13,8) olarak sıraladı. En az tercih edilen bölüm Restoratif Diş Hekimliği oldu (%6,6). Kadın ve erkekler bu soruya anlamlı oranda farklı yanıt verdiler ($p=0,049$). Dördüncü ve beşinci sınıflarında verdikleri cevap anlamlı fark gösterdi ($p=0,000$). (Tablo 1 ve 7)

Tablo 7.

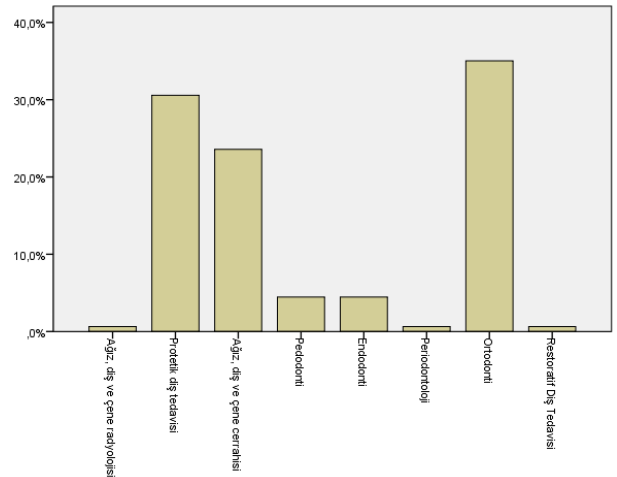
Uzmanlık yapmayı hayal ettiğiniz ilk üç bölüm hangileridir? sorusuna verilen cevabın dağılımı

Katılımcıların %35'i en yüksek oranla Ortodonti bölümünün daha çok maddi kazanç sağlayabileceğini düşündü. En az kazancın ise Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi ile Restoratif Diş Hekimliği olduğu düşünüldü (%0,6). Dördüncü ve beşinci sınıflar arasında bu soruya verilen cevapta anlamlı bir fark görüldü ($p=0,022$). (Tablo 1 ve 8)

Tablo 8.

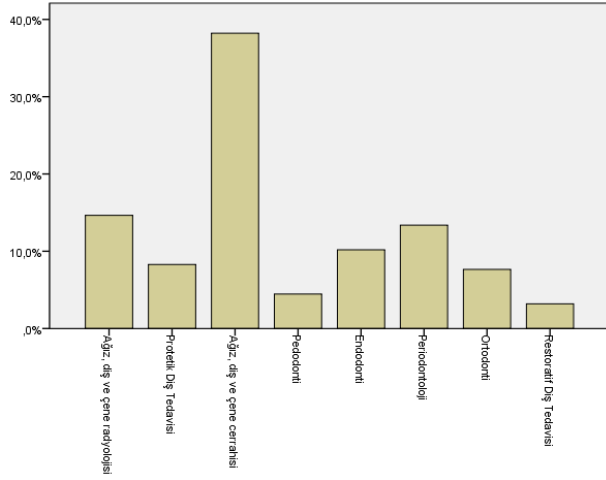
'Uzmanlık seçiminde dikkat ettiğiniz en önemli kriter nedir?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin %38,2'si Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümünün hasta bakımı açısından en önemli olduğunu belirtti. En az önemli olduğu bulunan bölüm ise %3,2'lik oran ile Restoratif Diş Hekimliği bölümüydü. Cinsiyetler arasında anlamlı bir fark görülmedi ($p=0,105$). (Tablo 1 ve 9)

Tablo 9.

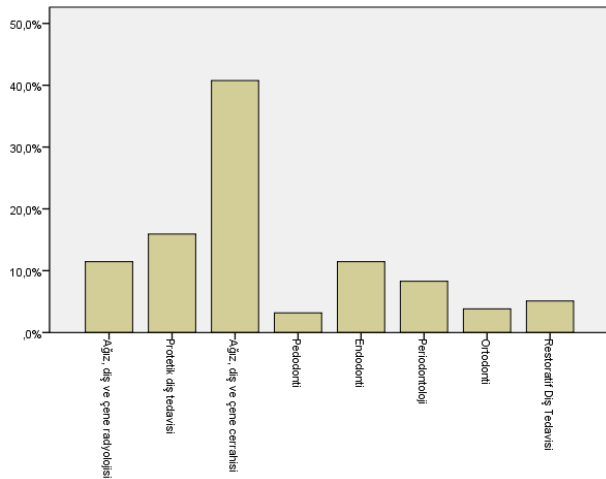
Hangi uzmanlık dalının hasta bakımı açısından en önemli olduğunu düşünüyorsunuz? sorusuna verilen cevabın dağılımı

'Diş hekimliği açısından hangi uzmanlık dalının en önemli olduğunu düşünüyorsunuz?' sorusuna öğrencilerin %40,8'i Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümü olarak cevap verdiler. En az etkili olduğu düşünülen bölüm ise %3,2 ile Pedodonti bölümüydü. Kadın ve erkekler arasında bu soruya verilen cevapta anlamlı bir fark olmadığı görüldü ($p=0,747$). (Tablo 1 ve 10)

Tablo 10.

'Hangi uzmanlık dalının diş hekimliği açısından en etkili bölüm olduğunu düşünüyorsunuz?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

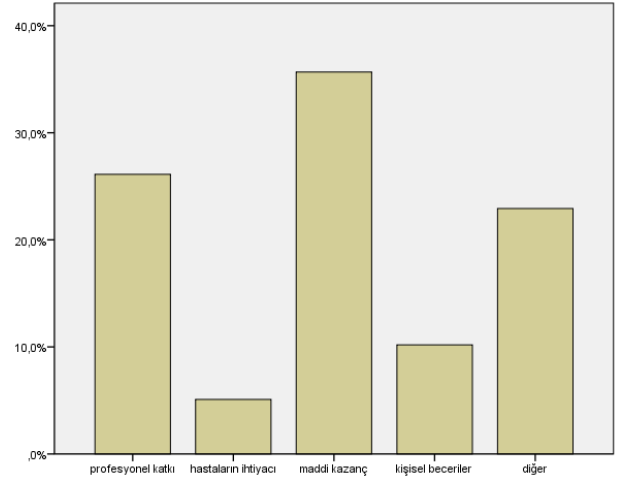

Çalışmaya katılan öğrenciler ortodonti alanında uzmanlaşmak istemelerinin en önemli nedenini %35,7'lik oran ile maddi kazanç olarak belirttiler. Hastaların ihtiyacının ise %5,1 ile en az tercih edilen seçenek olduğu görüldü. Cinsiyetler arasında bu

soruya verilen cevapta anlamlı bir fark yoktu ($p=0,677$). (Tablo 1 ve 11)

Tablo 11.

'Ortodonti dalında uzmanlaşmak istiyorsanız bunun en önemli nedeni nedir?' sorusuna verilen cevabın dağılımı

TARTIŞMA

Bu çalışma diş hekimliği fakültesi dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin ortodonti bölümü ile ilgili fikirlerini ve ortodontinin kariyer planlarında nerede yer aldığını belirleyebilmek için planlanmıştır. Öğrencilerin kariyer seçimlerinin değerlendirildiği çalışmalarda genellikle birinci sınıf öğrencileri dahil edilmemiştir,⁵ fakat bizim çalışmamızda dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin sadece teorik değil aynı zamanda klinik eğitime de başladıkları göz önünde bulundurularak, birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri çalışmaya dahil edilmemiştir.

Öğrencilerin çoğu okul öncesi ve üniversite tercih döneminde Ortodonti bölümünü öğrenmişti. Klinik dönemde neredeyse tüm bireyler Ortodonti bölümünden haberdar idi. Bu durum ortodonti bölümünün popülaritesinin yüksek olmasından,⁷ ortodontik tedavi uygulanan popülasyonun genellikle üniversite döneminden daha küçük yaşlarda olması sebebi¹² ile öğrencilerin ilkökul, ortaokul ve lise zamanlarında kendileri ortodontik tedavi görmese dahi çevresinde tedavi gören kişilere rastladıklarından kaynaklanıyor olabilir.

Öğrencilerin büyük bir kısmı Ortodonti bölümü ile ilgili en çok klinik tecrübeden etkilendiklerini belirtti ve beşinci sınıfların daha çok etkilendiği görüldü. Dördüncü ve beşinci sınıflar arasında 1 yıl klinik tecrübe açısından fark olduğu için bu sonuç ile karşılaşmış olabilir. Ayrıca öğrenciler Ortodonti ile ilk deneyimlerinin olumlu ya da olumsuz olduğu konusunda kararsızdırlar; fakat çoğunlukla olumlu düşündükleri görüldü. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin klinik sınıflara doğru stres düzeylerinin

arttığı bilinmektedir;¹³ fakat bizim çalışmamızda bireylerde bu stresin Ortodonti ile ilgili olumsuz bir kanaat oluşturmadığı görüldü. Diş hekimliği öğrencilerinin gelecek kariyer planlamalarında ortodontinin yerinin değerlendirildiği bir çalışmada ikinci sınıf öğrencilerinin %10'u, tüm dördüncü sınıf öğrencileri ve son sınıf öğrencilerinin %14'ü ortodonti bölümünde uzmanlık yapmak istemelerinin nedenini pozitif üniversite deneyimi olduğunu belirtmiştir.⁵ Çalışmamızda soruya verilen cevap, bu bilgiyi destekler nitelikte pozitif üniversite deneyiminden kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamızda Ortodonti bölümüne gelecekte ihtiyaç olup olmayacağını sorguladığımızda, cevabın oldukça olumlu olduğu görüldü. Ülkemizde Angle Sınıf I, II, III ve IV maloklüzyon sıklığının Akdeniz Bölgesi'nde %82,7, Doğu Anadolu Bölgesi'nde %24,4, Ege Bölgesi'nde %72,1, Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde %63,4, İç Anadolu Bölgesi'nde %53,4, Karadeniz Bölgesi'nde %38,1, Marmara Bölgesi'nde %65,6 olduğu bildirilmiştir.¹⁴ Maloklüzyon prevalanslarının oldukça fazla olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin doğruluğu görülmektedir.

Öğrenciler uzmanlık seçiminde dikkat ettikleri en önemli kriterin uzmanlık dalına olan ilgileri olduğunu belirttiler. Diş hekimliği eğitiminin maliyetinin oldukça fazla olduğu bilindiği halde eğitim maliyeti en önemsiz kriter olarak bulundu. Bu sonuç benzer çalışmalarla da uyum göstermektedir.^{11,15,16} Her iki sınıfta öğrencileri uzmanlık dalına olan ilgilerinin uzmanlık seçiminde en önemli kriter olduğunu düşünmektedir; fakat dördüncü sınıflar daha yüksek oranla bu seçimde bulunmuşlardır. Dördüncü sınıflar klinik eğitime yeni başlamaları dolayısı ile daha hevesli olup bu seçeneği daha fazla seçmiş olabilirler.

Uzmanlık yapmayı düşündükleri ilk üç bölüm sırasıyla Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Ortodonti ve Pedodonti'dir. Yapılan çalışmalarda Ortodonti ilk sırada yer almış, ardından Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi seçildiği bildirilmiştir.^{15,16} Çalışmamızda kadınlar erkeklerden çok daha yüksek bir oranla Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Ortodonti ve Pedodonti Bölümü'nde uzmanlık yapmayı hayal etmektedir. Dhima ve ark.,¹⁵ çalışmamızdan farklı olarak erkeklerin Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü'nü kadınlardan daha çok tercih ettiğini göstermiştir. Ülkemizde yapılan benzer bir çalışmada ise kadınların Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü'nde daha çok uzmanlaşmak istediği bulunmuştur.¹¹ Ülkeler arasında kadın ve erkeklerin tercihlerinde farklılar olabileceği görüldü. Bununla

birlikte çalışmamızı destekler nitelikte kadınların Pedodonti Bölümü'nde erkeklere göre daha fazla uzmanlaşmak istedikleri görülmüştür.¹⁵ Ayrıca dördüncü sınıfların beşinci sınıflara kıyasla çok büyük fark ile Ortodonti Bölümü'nde uzmanlaşmak istedikleri bulundu. Bu durumun sebebinin, beşinci sınıfların klinik yükünün daha fazla olması sebebiyle olumsuz etkilendikleri düşünülebilir.

Öğrenciler maddi kazanç sağlayabilecekleri bölümleri sırasıyla Ortodonti, Protetik Diş Tedavisi ve Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi olarak belirttiler. Çalışmamızdan farklı olarak diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda ilk sırada Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü'nün yer aldığı görülmektedir.^{15,16} Ayrıca maddi kazancın en fazla Ortodonti Bölümünde olacağı düşünülmese rağmen en çok tercih edilen uzmanlıkların başında Ortodonti Bölümü'nün olmaması gerçekten maddi kazançtan çok uzmanlık dalına olan ilginin daha belirleyici olduğunu düşündürmektedir.

Hasta bakımı açısından Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü'nün yüksek bir oranla seçildiği görüldü, ardından Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi ve Periodontoloji Bölümleri seçildi. Ortodonti Bölümü ise oldukça düşük bir orana sahiptir. Aksoy ve arkadaşları¹¹ sırasıyla Ağız, Diş ve çene Cerrahisi, Pedodonti ve Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümlerinin hasta bakımı açısından önemli olduğunu bulmuştur. Çalışmamızdan oldukça farklı olarak Zarchy ve arkadaşları en yüksek oranla seçimin Ortodonti en düşük oranın ise Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi olduğunu bulmuşlardır.¹⁶ Ülkelerin hasta bakımları açısından oldukça farklı yaklaşımda olduğu görülmektedir.

Diş hekimliği açısından en etkili bölümün Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bölümü olduğu görülmektedir, bunu sırasıyla Protetik Diş Tedavisi ve aynı seçim oranını paylaşan Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi ve Endodonti Bölümü takip etmektedir. Ülkemizde yapılan benzer çalışmada ilk sırada seçilen uzmanlık dalının benzer olduğu görülmektedir, ortodonti bölümü bu çalışmada 4. Sırada yer almaktadır.¹¹ Bizim çalışmamızda ise Ortodonti Bölümü neredeyse en sonda yer almaktadır. Hasta bakımı ve diş hekimliği açısından Ortodonti Bölümünün son sıralarda yer alması ülkemizde Ortodonti Bölümü'nün daha çok estetik amaçlı olarak bilinmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Öğrencilerin Ortodonti alanında uzmanlaşmak istemelerinin en önemli nedeni sorgulandığında en yüksek oranda maddi kazanç ve sırasıyla profesyonel yaşama katkısı ve diğer seçeneklerin seçildiği görüldü. Sam yaptığı çalışmada öğrencilerin Ortodonti Bölümünde uzmanlık yapmak istemelerinin sebebinin pozitif üniversite deneyimi, entellektüel olarak ilgi çekici olmasından ve genç ortodonti hastalarıyla çalışmanın motive edici olmasından kaynaklandığını bildirmiştir. Maddi kazanç son sıralarda yer almaktadır ve öğrenciler tarafından seçilmemiştir.⁵

Anket soruları sadece Kırıkkale Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerine sorulmuştur. Uzmanlık seçimini etkileyen birçok kriter olduğu için daha detaylı bir sonuca ulaşılabilmesi için ülkemizdeki farklı fakültelerde de aynı anket sorularının sorularak sonuçların değerlendirilmesi uygun olacaktır.

SONUÇ

Çalışmamız dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin Ortodonti Bölümü ve diğer uzmanlık dalları ile ilgili tutumlarını öğrenmek için planlanmış ve bu konu hakkında veriler elde etmeyi sağlamıştır.

- Ortodonti Bölümünün öğrenciler arasında popülaritesinin yüksek olduğu görüldü.
- Maddi kazanç sağlama açısından uzmanlık dalları arasında ilk sıralarda yer aldı.
- Hasta bakımı ve diş hekimliği açısından önemli bölümler arasında olmadığı bulundu.
- Uzmanlık dalı seçiminde o uzmanlık dalına olan ilginin en önemli seçenek olduğu görüldü.
- Öğrenciler gelecekte Ortodonti Bölümü'ne ihtiyacın olduğunu düşünmektedirler.

Uzmanlık dallarıyla ilgili bilgilerin edinilmesi bu uzmanlıkların gelişmesi yönünden katkı sağlayabilecektir

KAYNAKLAR

1. Newton J, Thorogood N, Gibbons D. A study of the career development of male and female dental practitioners. *Br Dent J* 2000;188:90-94.
2. Paquette JM, Sheets CG. The second 'DDS' degree: A formula for practice success. *J Am Dent Assoc* 2004;135:1321-1325.
3. Taşsöker M, Kök H, Şener SÖ. Knowledge on dental specialties among dental patients who referred to a dental faculty. *Yeditepe J Dent* 2017;13:25-30.
4. Sureshababu A, Chandu G, Shafiulla M. Prevalence of malocclusion and orthodontic treatment needs among 13-15 year old school going children of Davangere city, Karnataka. *J Indian Assoc Public Health Dent* 2005;5:32.
5. Sam G. Orthodontics as a prospective career choice among undergraduate dental students: A prospective study. *J Int Soc Prev Community Dent* 2015;5:290.
6. Dewey M. Who is an "Orthodontist"? *Am J Orthod Dentofac Orthop* 2015;147:523-524.
7. Al-Hamlan N, Al-Ruwaithi MM, Al-Shraim N, El-Metwaaly A. Motivations and future practice plans of orthodontic residents in Saudi Arabia. *J Orthod Sci* 2013;2:67.
8. Noble J, Hechter FJ, Karaikos N, Wiltshire WA. Motivational factors and future life plans of orthodontic residents in the United States. *Am J Orthod Dentofac Orthop* 2010;137:623-630.
9. Noble J, Hechter FJ, Karaikos NE, Wiltshire WA. Resident evaluation of orthodontic programs in Canada. *J Dental Educ* 2009;73:192-198.
10. Noble J, Karaikos N, Wiltshire WA. Motivations and future plans of Canadian orthodontic residents. *Am J Orthod Dentofac Orthop* 2009;136:644-650.
11. Aksoy A, Yanıkoğlu N. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalında Uzmanlaşma Konusundaki Motivasyonlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniv Diş Hek Fak Derg* 2019;29:623-630.
12. Bishara SE. Facial and dental changes in adolescents and their clinical implications. *Angle Orthod* 2000;70:471-483.
13. Çelik Ç, Tuncer D. Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinde Strese Neden Olan Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniv Diş Hek Fak Derg* 2015;25.
14. Nur B, İlhan D, Fişekcioglu E, Oktay I. Prevalence of orthodontic malocclusion and evaluation criteria in 7 geographic regions of Turkey. *Turkish J Orthod* 2014;26.
15. Dhima M, Petropoulos VC, Han RK, Kinnunen T, Wright RF. Dental students' perceptions of dental specialties and factors influencing specialty and career choices. *J Dent Educ* 2012;76:562-573.
16. Zarchy M, Kinnunen T, Chang BM, Wright RF. Increasing predoctoral dental students' motivations to specialize in prosthodontics. *J Dent Educ* 2011;75:1236-1243.

Yazışma Adresi:

Türkan SEZEN ERHAMZA
Kırıkkale Üniversitesi
Diş Hekimliği Fakültesi
Ortodonti Diş Tedavisi AD.
Kırıkkale, Türkiye
E Posta: dt.turkansenzen@gmail.com